

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора психологічних наук, доцента Саврасова Миколи Володимировича, професора кафедри загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» на дисертацію Поездніка Олександра Володимировича «Соціальна креативність як чинник професійної компетентності майбутніх економістів», поданої до захисту в разову спеціалізовану вчену раду ДФ 58.082.061 Західноукраїнського національного університету на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія

Актуальність теми дисертації. Кваліфікаційна робота Поездніка Олександра Володимировича – вагома проблемна тема сучасної психологічної науки, адже традиційні підходи, способи організації економічної сфери потребують широкого залучення творчого та креативного потенціалу для підтримання конкурентоздатності й збереження ефективності функціонування підприємств і організацій. Проте, запровадження змін має відбуватись відповідально, доцільно, системно із врахуванням ментальних, культурних, цивілізаційних особливостей здійснення економічної діяльності. За таких обставин саме соціальна креативність є, водночас, механізмом і способом моніторингу поетапного реформування сегменту господарювання. Саме це уможливорює вирішення питань: екології, соціальної нерівності, освіти, культури, інклюзивності, збереження фізичного та ментального здоров'я населення. За таких обставин, особливої актуальності набуває питання організації такого освітнього середовища для майбутніх фахівців з економіки, де б максимально розвивались їхні професійні компетентності щодо соціальної креативності.

Дисертація охоплює актуальну проблематику розвитку соціальної креативності, обґрунтовує її як чинника професійної компетентності майбутніх економістів, що підтверджує якісний та вагомий рівень наукової новизни та теоретичну значущість даної роботи.

– Новизна дослідження та одержаних результатів. У дисертації Олександра Володимировича Посздніка конкретизовано та виокремлено позитивний вплив соціальної креативності на становлення професійної компетентності економіста через визначення соціально-креативнісних предикторів, зокрема: загального, внутрішньо-особистісного, міжособистісного показників, показників швидкості, оригінальності, гнучкості, розробленості. Дисертантом виокремлено психологічні кореляти соціальної креативності майбутніх економістів, що виявляються у зв'язках її якісних параметрів та змістових компонентів із соціальними якостями темпераменту, рольовою компетентністю, діалогічністю спілкування, емоційним інтелектом та креативністю, соціальним інтелектом, вербальною та емоційною креативністю, комунікативними та організаторськими схильностями. У даній кваліфікаційній роботі вперше відслідковано вікову динаміку соціальних здібностей фахівців галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки через порівняльний аналіз показників соціальної креативності на різних курсах та спеціальностях. Прикладна значущість роботи полягає в розробці, теоретичному обґрунтуванні та ефективному впровадженні програми розвитку соціальної креативності майбутніх економістів, у розробці психодіагностичного опитувальника для оцінки її рівня.

Дисертаційна праця Олександра Посздніка виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри психології та соціальної роботи Західноукраїнського національного університету на теми: «Психодідактичні технології освітніх взаємодій та їх розвивальний потенціал» (номер державної реєстрації 0119U101004), «Психосоціальне деталювання суспільних та особистісних подій як технологія мислевчинання» (номер державної реєстрації 0123U104568).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків, пропозицій. Висновки та узагальнення, що подані у кваліфікаційній роботі характеризуються якісним рівнем наукового

вигляду. Доцільність і коректність застосування методологічних засобів (принципів і підходів) достатнього обсягу українських і зарубіжних джерел підтверджує достовірність і надійність обстоюваних положень і висвітлених фактів. Логічна наступність викладу нового психологічного змісту дослідження та значеннєво-сміслове узгодження його концептів і визначень, а також ємні узагальнення у висновках до розділів й у загальних висновках вказують на цілісність і завершеність роботи, її міждисциплінарний статус. До того ж подані у дисертації висновки та рекомендації мають переконливий ступінь ясності та аргументованості стосовно досягнення сутності прийнятого предмета пізнання.

Загальна характеристика роботи. Кваліфікаційна наукова праця складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел та додатків. Обсяг дисертації – 176 сторінок, з них основний зміст складає 165 сторінок. Робота містить 43 таблиці, 87 ілюстрацій (малюнки, діаграми, графіки). Список використаних літературних джерел охоплює 88 найменувань, з яких – 10 іноземною (англійською) мовою.

У вступі дисертантом обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, компетентно сформульовану мету, що конкретизується у завданнях, визначено об'єкт та предмет, виокремлено систему використаних у роботі пошукових методів, розкрито наукову новизну та практичну значущість результатів дослідження.

У першому розділі кваліфікаційної роботи різнобічно вивчено із психологічних позицій теоретичні та методологічні аспекти соціальної креативності у системі професійної компетентності майбутніх економістів.

У другому розділі розкрито емпірично проаналізовано соціальну креативність студентів-економістів через дослідження психологічних корелят та предикторів, а також доведено детермінацію професійної компетентності майбутніх економістів показниками соціальної креативності.

У третьому розділі автор презентує експериментальні дані щодо об'єктивності, доцільності програми розвитку соціальної креативності

студентів-економістів, що підтверджується перевіркою ефективності даної програми..

Усі концептуальні засновки і теоретичні узагальнення, психологічні висновки та практичні рекомендації кваліфікаційної роботи повною мірою обґрунтовані, відповідають її меті, об'єкту і предмету та достатні за обсягом і ступенем репрезентативності експериментального матеріалу.

Відтак сформульована мета – «виявити психологічні особливості соціальної креативності у структурі професійної компетентності майбутніх економістів» – досягнута, завдання вирішені.

Концептуальні положення та висновки дисертації оприєвнені в 4 наукових працях, що надруковані у психологічних фахових виданнях України. Публікації здобувача презентують основні наукові положення кваліфікаційної роботи. Поршень академічної доброчесності у публікаціях автора та дисертації не виявлено.

Утім високо оцінюючи дисертацію, наукове і практичне значення отриманих результатів Олександра Володимировича Поездніка, відзначимо такі коментарі та побажання дискусійного характеру:

1. У даному дослідженні цікавою є концепція розвитку соціальної креативності як чинника професійної компетентності майбутніх економістів. Обґрунтуйте доцільність покомпонентної структури соціальної креативності.

2. Цікаво б було почути аргументовану відповідь щодо особливостей взаємозв'язку психологічних корелятивів і психологічних предикторів соціальної креативності майбутніх економістів.

3. Робота виграла б, якби в покомпонентній структурі теоретичної моделі соціальної креативності особистості, крім мотиваційного, когнітивного, афективного, поведінково-комунікативного, ціннісно-смыслового компонентів, долучити рефлексивний.

Висловлені побажання та коментарі дискусійного характеру жодним чином не знижують наукової цінності цього актуального, самостійного дослідження та викладених у ньому наукових результатів.

Завершеність дисертації в цілому та її відповідність встановленим вимогам. Кваліфікаційна робота Олександра Володимировича Поездніка на тему: «Соціальна креативність як чинник професійної компетентності майбутніх економістів» має комплексний, завершений характер, відповідає спеціальності 053 Психологія, є самостійним, цілісним, новаторським, логічно обґрунтованим і психологічно змістовним науковим дослідженням, що виконане в кращих традиціях української інтелектуальної мислєдїяльності.

Загальний висновок. Кваліфікаційна робота Олександра Володимировича Поездніка «Соціальна креативність як чинник професійної компетентності майбутніх економістів» є автономно виконаним і завершеним рукописним науковим дослідженням, у якому застосовано систему адекватних меті та предмету методів і засобів психологічного пошуку. Структура, зміст і поняттєво-категорійний профіль дослідження переконливо засвідчують його наукову новизну, теоретичну грамотність і практичну значущість. Обсяг дисертації, її структура і оформлення відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року, а її автор – Олександр Володимирович Поездник – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія.

Офіційний опонент:

професор кафедри загальної психології
Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»
доктор психологічних наук, доцент

Микола САВРАСОВ

Підпис доктора психологічних наук, доцента, професора кафедри загальної психології
Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» Саврасова М.В. заповідаю начальник ВК ДВНЗ «ДПУ» доц.
Сілін Є.С.

